

“SAĞLIK ÇALIŞANLARININ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİNDE HUKUKSAL MÜCADELE” ÇALIŞMA GRUBU RAPORU

Sağlık çalışanlarının sağlığı ve güvenliği konusu hukuksal olarak değerlendirildiğinde yasal mevzuatın tüm sağlık çalışanlarını kapsamadığı, 4857 Sayılı İş Kanunu dışında kalan önemli bir grup sağlık çalışanına dönük hukuksal mevzuat bulunmadığı ancak konunun genel yasal hükümlerle geçirildiği tespit edilmiştir.

Bunun yanı sıra 4857 Sayılı İş Kanunu'nun ve bu kanuna bağlı olarak çıkarılan yönetmeliklerin eksiklikler taşıdığı, çıkarılan kanun ve yönetmeliklerin de tam olarak uygulanmadığı görülmüştür.

Tüm yasalar ve diğer mevzuatta tanımlanan sağlık hizmeti mesleklerini yürütenlerin yanı sıra öğrencileri, stajyerleri ve öğretim üyelerini de kapsamalıdır.

WHO'nun aktardığına göre; Sağlık çalışanı “toplumun sağlığını iyileştirme, koruma ve geliştirme işiyle uğraşan tüm insanlar” olarak tanımlanmıştır. Sağlık sistemi içinde yerini bulan sağlık çalışanlarının rolleri farklı ulusların tarihlerinden, kültürlerinden ve uygulamalarından etkilenecek şekilde şekillenmiştir. Sağlık hizmetlerinin sunumuna bakıldığında bazı hizmetlerin doğrudan sağlık çalışanları tarafından verilirken, bazı hizmetlerin ise sağlık sektöründe çalışan ancak sağlık alanına dolaylı katkıda bulunan kişiler tarafından verildiği görülmektedir. WHO'nun bölgelerinde, 2004 yılı tahminine göre sağlık iş kolunda çalışan toplam 59.2 milyon sağlık çalışanı vardır. Bu sayının 39,5 milyonunun **sağlık hizmeti verenlerden**, 19.5 milyonunun ise **sağlık sektöründeki yöneticilerden ve yardımcı çalışanlardan** oluştuğu tahmin edilmektedir

ILO (ILO, İSCO 88 2007), pratik bir sınıflama yaparak sağlık alanında çalışanları 5 başlık altında toplamıştır:

1. Hekimler ve eczacılar
2. Hemşireler ve ebeler
3. Geleneksel ve tamamlayıcı tıp uzmanları
4. Veteriner, teknisyen ve yardımcılar
5. Diğer sağlık profesyonelleri

Çalıştay sırasında yapılan tartışmalar sonucu **sağlık alanında hizmet veren tüm çalışanların** çeşitli sağlık riskleri ile karşı karşıya kaldığı düşünülmüş ve bu gruba **eğitim öğretim yılında ve yaz döneminde staj ve uygulama yapan sağlık öğrencileri ve öğretim elemanlarının da** dahil edilmesi gerektiğine karar verilmiştir.

Ayrıca mevcut yasalara göre kamunun sağlık çalışma alanlarını denetlemediği, yapılabilen denetlemelerin de göstermelik yapılması önemli bir noktadır.

Bu noktada sağlık çalışanları olarak sağlığımız ve gvenliğimizle ilgili yasal mevzuatın oluşturulmasını, mevcut mevzuatın uygulanmasını ve içinde sağlık çalışanlarının da bulunduğu denetim mekanizmalarının oluşturulmasını talep ediyoruz.

Hukuksal mücadele koşulları belirlenirken Anayasa'nın 90'inci maddesi gereğince konuyla ilgili Uluslar arası sözleşmeler temel alınmalıdır.

Sağlık alışanları sağlıkları açısından yeterli bilgi ve donanıma sahip değildir. Yaptıkları işle ilgili oluşabilecek meslek hastalıkları ve iş kazaları konusunda ve bu konuyla ilgili hukuksal hakları konusunda bilgilendirilmeleri gereklidir. Bu bilgilendirme özellikle mesleki eğitimin ilk yıllarında müfredata ayrı bir ders olarak konmalı ve dikey olarak daha st eğitim yıllarında da sürdürülmelidir. Bu konuda her sağlık meslek grubunun alanına özgü bir çalışma yürüterek mesleklerine özgü tehlike ve riskleri belirlemesi, bunlara bağlı ortaya çıkabilecek hastalıkları ve olumsuzlukları tanımlaması ve bunların işçi sağlığı ve iş güvenliği çerçevesindeki yasalarda yer alması için mücadele yürütmesi gereklidir.

Sağlıkta dönüşüm sonucu metalaşan, ticarileşen sağlık sisteminde sağlık çalışanlarının sağlığı ve güvenliği konusunda daha fazla hak kaybına uğrayacağı öngörüsü ile:

1. Sağlık iş kolunun "tehlikeli işler" gurubunda değerlendirilmesi
2. Sağlık alışanlarının meslek hastalıklarının tanımı yapılarak meslek hastalıkları sınıflama listesine eklenmesi
3. Meslek gruplarının kendi hukuksal hak arayışlarına daha fazla önem vermesi
4. Bununla ilgili olarak hukuk büroları oluşturularak, üyelerine ücretsiz hukuki hizmet sunulması
5. yelerine hukuksal yöntemlere başvuru süreçlerini özetleyen algoritmalar oluşturması
6. Hukuksal mücadele kazanımları ve emsal kararlar, deneyimler tüm ye ve diğer sağlık meslek grupları ile en kısa sürede paylaşılmalı, ortaklaştırılmalı, bu ortaklaştırma internet üzerinden de yrtlebilmeli
7. Diğer sağlık çalışanlarının hukuksal mücadeleleri ile ortaklaştırılan yürütülecek tüm çalışmalar kurumsal bir st yapı ile sürdürülmeli
8. Yürütülecek mücadelede iletişim olanakları her yönüyle kullanılmalıdır, bu amaçla bir facebook grubu oluşturulmalıdır.

Sağlık meslek örgütleri ve sendikalar olarak yukarıdaki çalışmaları yürütürken mevcut hakların da etkili biçimde yaşama geçirilmesi için işyerlerimizde şunların yapılması için mücadele edilmelidir:

1) İşe giriş muayeneleri ve yasal zorunluluk olan periyodik muayenelerin yapılması sağlanmalıdır.

2) İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili kurul ve komisyonların iş yerlerinde oluşması ve gerçekten işlemleri için mücadele verilmelidir. İşçi sağlığı hizmetleri; işle ilgili hastalık ve yaralanmaların ve diğer sağlık sorunlarının tanısı, tedavisi, engellenmesi için birçok disiplin üyesinin işbirliği halinde çalıştıkları bilinen bir yaklaşımdır. **“İşçi sağlığı hizmetlerinin teknik ve tıbbi boyutları vardır. İşçi sağlığının teknik boyutuyla hijyenist, güvenlik mühendisi, ergonomist, toksikolog, iş fizyoloğu ilgilenmektedir. Tıbbi boyutuyla ise hekim, hemşire ve diğer sağlık personeli ilgilenir.”**

3) Her bir iş yeri için iş çevresi ve çalışma koşullarından kaynaklı özgül risk ve tehlikeler belirlenmeli, bunlara dönük önlemler yaşama geçirilmelidir.

4) Mevcut yasalarda bulunan yukarıdaki ve benzeri hakların yaşama geçirilmesinde işveren ya da yönetici engeliyle karşılaşıldığında durum tutanakla ilgili yasal kuruma (Sağlık Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı vb) bildirilmeli ve sonucu takip edilmelidir.

Bizler, Kongrenin hukuksal mücadele çalışma grubu olarak bu tespit ve önerilere ek olarak kendi aramızda bir iletişim grubu oluşturarak çalıştay sonrasında da hukuksal mücadeleye katkı ve destek sunacağımızı bildiririz